

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาล ขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใส*

National Strategy Propulsion in Governance Subjection of Government Organizations by the Integrity and Transparency Assessment

ปิยากร หวังมทพร Piyakorn Whangmahaporn**

อภิญา ดิสสะมาน Apinya Tissamana***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ 2) ระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ และ 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสังกัดกรมการท่องเที่ยว กรมกิจการผู้สูงอายุและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมบังคับคดี กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 612 คน ด้วยโปรแกรม G*Power เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 และ .99 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์พหุคูณแบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับปัจจัยมีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านนโยบาย และปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายด้านมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการ

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันพระปกเกล้าโครงการความท้าทายในประเด็นธรรมาภิบาลกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

** อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*** นักวิชาการ สถาบันพระปกเกล้า

มีส่วนร่วม ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ตัวแปรเรียงลำดับตามอิทธิพลการผันแปรในแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยด้านค่านิยม/วัฒนธรรม และปัจจัยด้านผู้นำ โดยมีความสัมพันธ์พหุคูณกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยรวม เท่ากับ .85 ($R = .85$) และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยรวม เท่ากับ .72 ($R^2 = .72$)

คำสำคัญ : การขับเคลื่อน, ยุทธศาสตร์ชาติ, หลักธรรมาภิบาล, องค์การภาครัฐ, การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส

Abstract

*This research aimed to study 1) the affective factors level toward the national strategy propulsion in governance subjection, 2) the national strategy propulsion level in governance subjection and 3) factors affecting the national strategy propulsion in governance subjection by the integrity and transparency assessment. Samples were personnel under the Department of Tourism, Department of Elderly Affairs, Department of Local Administration, Department of Legal Execution, Department of Business Development and Department of Environment Quality Promotion, sized of 612 samples by G*Power program. Instrument used was a 5-rating scale questionnaire with reliability values of .98 and .99. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's multiple correlation and linear multiple regression analysis.*

Research results showed that the overall level of affecting factors toward the national strategy operation was at a high level, the three highest mean levels, arranged by order were leadership, policy and organizational structure. The national strategy operational level, in overall was found in high level, arranged by order were responsible aspect, value aspect, ethic aspect, rule of law aspect, transparency aspect and participation aspect. As for factors affecting the national strategy operation in administration balancing and developing under the government organization's governance analysis, it was found that the factors which had statistically significant levels at .05 were variables. Arranged by order through the standardized prediction coefficient, were target group factor, communication between department factor, external environment factor,

values/culture factor and leadership factor which had a multiple relationship value with the implementation of the national strategy, in overall of .85 (R = .85) and had influenced coefficient variation value with the implementation of the national strategy in overall of .72 (R = .72)

Keywords : National Strategy Propulsion, Governance Subjection, Government Organizations, Integrity and Transparency Assessment

ความสำคัญของปัญหา

จากการที่สังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคเกษตรกรรมก้าวเข้าสู่ยุคปัจจุบันหรือยุคอุตสาหกรรมหนัก การเติบโตในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนไทยดีขึ้นก็จริง แต่ในขณะเดียวกันความเติบโตดังกล่าวได้ทิ้งปัญหาต่าง ๆ ไว้จำนวนมาก เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาสาธารณะที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลและปรับปรุงแก้ไข (โกวิทย์ กังสนันท์, 2552: 27) เนื่องจากการบริหารจัดการภาครัฐไทยในอดีตได้ให้ความสำคัญกับการกำกับควบคุม สายการบังคับบัญชา ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งในการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลในขอบเขตที่จำกัด รูปแบบการดำเนินงานที่องค์การภาครัฐต่างดำเนินการกันอยู่เป็นปกติไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เข้ามาทำพายุได้ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2546: 1) หรือไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ขององค์การภาครัฐที่ได้วางไว้ ซึ่งแม้ว่าตลอด 2 ทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยมิได้มีการปฏิรูประบบราชการอย่างต่อเนื่อง โดยการนำนวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ๆ มาใช้ในการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐ แต่ปัญหาต่าง ๆ ยังคงสะสม และส่งผลกระทบการบริหารภาครัฐอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สมชาย น้อยน้ำ, นิคม เจียรจินดา และชัชวาลิต เลาหวิเชียร, 2559: 38) โดยสภาพการณ์การดำเนินงานและบริหารจัดการภาครัฐของประเทศไทย กลับพบว่ายังขาดการบูรณาการ ขาดความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใส ขาดความรับผิดชอบ และขาดธรรมาภิบาล (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560, 2561: 54-56) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐก็ยังคงปรากฏในระดับสูง เช่น จากการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปี พ.ศ. 2560 โดยพบว่า มีส่วนราชการระดับกรมที่มีค่าคะแนนคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์เป็นจำนวนมากถึง 35 หน่วยงาน (ITA < 80 คะแนน = ไม่ผ่านเกณฑ์) คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของส่วนราชการระดับกรมทั้งหมดจำนวน 147 หน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2560) นอกจากนี้จากผลการสำรวจ ดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย พ.ศ. 2561 (Corruption Situation Index : CSI) ยังพบว่า ดัชนีปัญหาและความรุนแรงการคอร์รัปชันของภาครัฐ มีการปรับตัวขึ้นมากกว่าปีที่แล้ว 5 จุด เป็น 48 จุด แสดงถึงการละเลยหลักธรรมาภิบาลในบางหน่วยงานขององค์การภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2560)

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น องค์การภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมและ ยึดมั่นในธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ อันประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ

หลักความคุ้มค่า (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, 2542 : 26-27) ซึ่งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2560: 10) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ประเด็นที่ 6 ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐให้มีความทันสมัย มีขนาดที่เหมาะสม มีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีการใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบในการขับเคลื่อนหน่วยงานให้มีความโปร่งใส ปลอดจากกการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561 : 1-5) จึงเป็นการจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องมีการวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจถึงสภาพปัจจุบันในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ตลอดจนการเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลฯ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์การภาครัฐไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส
2. เพื่อศึกษาระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหา ได้แก่ 1) ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส 2) ระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส และ 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส โดยศึกษาเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 คือ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งได้จากสังเคราะห์ได้จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 12 ปัจจัย ดังนี้ (1) ปัจจัยนโยบาย (2) ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (3) ปัจจัยภารกิจ (4) ปัจจัยทรัพยากร (5) ปัจจัยการสื่อสารภายนอกองค์การ (6) ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย (7) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (8) ปัจจัยโครงสร้างองค์การ (9) ปัจจัยทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (10) ปัจจัยเครือข่ายความร่วมมือ (11) ปัจจัยค่านิยม/วัฒนธรรม และ (12) ปัจจัยผู้นำ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) นิติธรรม (2) คุณธรรม (3) ความโปร่งใส (4) การมีส่วนร่วม (5) ความรับผิดชอบ และ (6) ความคุ้มค่า ซึ่งได้จากการสังเคราะห์และบูรณาการจากแนวคิดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 และนิยามหลักธรรมาภิบาลต่าง ๆ โดยสามารถนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส

- 1) ด้านนโยบาย
- 2) ด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
- 3) ด้านภารกิจ
- 4) ด้านทรัพยากร
- 5) ด้านการสื่อสารภายในองค์การ
- 6) ด้านกลุ่มเป้าหมาย
- 7) ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก
- 8) ด้านโครงสร้างองค์การ
- 9) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน
- 10) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ
- 11) ด้านค่านิยม/วัฒนธรรม
- 12) ด้านผู้นำ



การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

หน่วยตัวอย่าง หน่วยตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ องค์การภาครัฐซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่าที่มีประเด็นความท้าทายเรื่องธรรมาภิบาลในองค์กรจำนวน 6 หน่วยงาน โดยพิจารณาประเด็นความท้าทายเรื่องธรรมาภิบาลจากส่วนราชการระดับกรมที่มีค่าคะแนนคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในปี 2560 ไม่ผ่านเกณฑ์ และหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ธรรมาภิบาล จำนวน 147 หน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2561) โดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากรายชื่อองค์การภาครัฐระดับกรมที่ไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 3 หน่วยงาน และกรมที่ผ่านเกณฑ์ 3 หน่วยงาน เพื่อเลือกตัวแทนหน่วยตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ โดยผลการจับสลากรายชื่อองค์การภาครัฐ ได้รายชื่อองค์การภาครัฐดังนี้

- | | |
|---------------------------------|-----------------------------|
| 1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น | (ITA = 79.02; ไม่ผ่านเกณฑ์) |
| 2) กรมกิจการผู้สูงอายุ | (ITA = 73.89; ไม่ผ่านเกณฑ์) |
| 3) กรมการท่องเที่ยว | (ITA = 73.85; ไม่ผ่านเกณฑ์) |
| 4) กรมบังคับคดี | (ITA = 96.08; ผ่านเกณฑ์) |
| 5) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า | (ITA = 90.00; ผ่านเกณฑ์) |
| 6) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม | (ITA = 92.13; ผ่านเกณฑ์) |

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วยบุคลากรสังกัดองค์การภาครัฐระดับกรมที่มีประเด็นความท้าทายเรื่องธรรมาภิบาลในองค์กร ได้แก่ 1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2) กรมกิจการผู้สูงอายุ 3) กรมการท่องเที่ยว 4) กรมบังคับคดี 5) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า 6) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมจำนวนทั้งสิ้น 5,113 คน (สำนักงาน ก.พ., 2560 : 61-62, 70)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ บุคลากรสังกัดองค์การภาครัฐระดับกรมที่มีประเด็นความท้าทายเรื่องธรรมาภิบาลในองค์กร โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมคำนวณกลุ่มตัวอย่าง G*Power (Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G. and Buchner, A., 2007) โดยการกำหนด Predictors = 11, Effect size = 0.085 และค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 306 ตัวอย่าง ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้โปรแกรม G*Power 3.1.9.2

G*Power 3.1.9.2

F tests - Linear multiple regression : Fixed model, R² deviation from zero

Analysis : A priori: Compute required sample size

Input :

| | |
|----------------------------|---------|
| Effect size f ² | = 0.085 |
| α err prob | = 0.050 |
| Power (1-β err prob) | = 0.950 |
| Number of predictors | = 12 |

Output :

| | |
|---------------------------|-------------|
| Noncentrality parameter λ | = 26.010 |
| Critical F | = 1.8212993 |
| Numerator df | = 11 |
| Denominator df | = 294 |
| Total sample size | = 612 |
| Actual power | = 0.950 |

G*Power 3.1.9.2 Copyright © 1992-2014

จากตารางที่ 1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้โปรแกรม G*Power ซึ่งกำหนดค่าขนาดอิทธิพลขนาดเล็ก (.085) และกำหนดจำนวนตัวแปรพยากรณ์เท่ากับ 12 ตัวแปร พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นที่แท้จริงเท่ากับ .95 และได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 612 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วนจำแนกตามหน่วยงานภาครัฐของการวิจัยครั้งนี้ ได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วน

| หน่วยงาน/องค์การภาครัฐ | ประชากร (N) | กลุ่มตัวอย่าง (n) |
|---------------------------------|--------------|-------------------|
| 1. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น | 3,135 | 102 |
| 2. กรมกิจการผู้สูงอายุ | 139 | 102 |
| 3. กรมการท่องเที่ยว | 142 | 102 |
| 4. กรมบังคับคดี | 1,067 | 102 |
| 5. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า | 380 | 102 |
| 6. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม | 250 | 102 |
| รวม | 5,113 | 612 |

โดยในการแบ่งชั้นภูมินี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้การแบ่งชั้นภูมิแบบไม่เป็นสัดส่วน โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิมิขนาดเท่า ๆ กัน เพื่อป้องกันความแปรปรวนที่จะเกิดขึ้นจากความแตกต่างของจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีขนาดต่างกันมาก จนส่งผลให้การประมาณค่าความคลาดเคลื่อนของพารามิเตอร์เกิดความคลาดเคลื่อนมากกว่าที่ควรจะเป็น และไม่มีความคงที่ในทุก ๆ ค่าการสังเกต ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว เมื่อจำนวนประชากรในแต่ละชั้นภูมิหรือแต่ละกลุ่มมีจำนวนที่ต่างกัันมากตั้งแต่ ร้อยละ 50 ขึ้นไป จึงควรกำหนดให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิหรือแต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่า ๆ กันเพื่อป้องกันค่าความคลาดเคลื่อนของพารามิเตอร์ที่เกิดจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดต่างกันมากเกินไปนั่นเอง (Hair, Black, Babin, and Anderson, 2010) โดยหลังจากการกำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีความเต็มใจในการตอบแบบสอบถามของแต่ละกรมจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะทั่วไปของเครื่องมือการวิจัย ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงการสรุปลักษณะโดยทั่วไปของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

| ข้อมูลตอนที่ | ประเภท/ลักษณะเครื่องมือ | จำนวน | ที่มาข้อคำถาม |
|-----------------------------|---|-----------|-----------------------|
| 1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง | แบบเลือกตอบรายการ/ คำถามแบบปลายเปิด | 4 ข้อ | งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง |
| 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ | แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ [มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1] | 55 ข้อ | นियัมคัพพ์เฉพาะ |
| 3 การขับเคลื่อนฯ | แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ [มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1] | 68 ข้อ | นियัมคัพพ์เฉพาะ |

การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) การประเมินความสอดคล้องของรายการคำถามด้วยวิธีการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งพบว่า มีค่า IOC ระหว่าง .80-1.00 ในทุกข้อคำถาม และ 2) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยแบบสัมประสิทธิ์ α ของ Cronbach โดยพบว่า (1) เครื่องมือทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์ α ของ Cronbach เท่ากับ .99 (2) เครื่องมือตอนที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์ α เท่ากับ .98 (3) เครื่องมือตอนที่ 3 มีค่า

สัมประสิทธิ์ α เท่ากับ .99 และ (4) ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในรายข้อ (Item Reliability) อยู่ระหว่าง .21-.77

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ และระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ สามารถแปลความหมาย จากค่าเฉลี่ยของคะแนนดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์การแปลความหมายระดับระดับปัจจัย/การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ

| ช่วงค่าเฉลี่ย | การแปลความหมายระดับปัจจัย/การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ |
|---------------|---|
| 4.21 - 5.00 | ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ /การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ อยู่ในระดับมากที่สุด |
| 3.41 - 4.20 | ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ /การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ อยู่ในระดับมาก |
| 2.61 - 3.40 | ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ /การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ อยู่ในระดับปานกลาง |
| 1.81 - 2.60 | ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ /การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ อยู่ในระดับน้อย |
| 1.00 - 1.80 | ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ /การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด |

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (MLRA) โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Enter method ซึ่งมีสมการในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = a + [b_1 x_1] + [b_2 x_2] + [b_3 x_3] + [b_4 x_4] + [b_5 x_5] + [b_6 x_6] + [b_7 x_7] + [b_8 x_8] + [b_9 x_9] + [b_{10} x_{10}] + [b_{11} x_{11}] + [b_{12} x_{12}] / \hat{Z} = [\beta_1 Z_1] + [\beta_2 Z_2] + [\beta_3 Z_3] + [\beta_4 Z_4] + [\beta_5 Z_5] + [\beta_6 Z_6] + [\beta_7 Z_7] + [\beta_8 Z_8] + [\beta_9 Z_9] + [\beta_{10} Z_{10}] + [\beta_{11} Z_{11}] + [\beta_{12} Z_{12}]$$

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 612 ตัวอย่าง สังกัดหน่วยงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดกองพัฒนาบริการท่องเที่ยว สังกัดกรมบังคับคดี สังกัดกรมพัฒนาธุรกิจ สังกัดกองพัฒนาบริการท่องเที่ยว และสังกัดกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าความถี่เท่ากับหน่วยงานละ 102 คน คิดเป็นร้อยละ 16.65 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นข้าราชการ โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 282 คน คิดเป็นร้อยละ 46.08 ส่วนใหญ่มีประเภทตำแหน่งวิชาการ โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 410 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งปฏิบัติการ โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 256 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี

โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 244 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวมีค่าความเบ้ และความโด่งระหว่าง ± 2 ซึ่งแสดงการแจกแจงที่เป็นปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐ พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 เมื่อจำแนกเป็นรายปัจจัย พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวนทั้ง 12 ปัจจัย โดยเรียงลำดับปัจจัยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านผู้นำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมาตามลำดับได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ปัจจัยด้านนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ปัจจัยด้านค่านิยม/วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ปัจจัยด้านภารกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ปัจจัยด้านเครือข่ายความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ปัจจัยด้านการสื่อสารภายในองค์การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และสุดท้ายได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวมีค่าความเบ้ และความโด่งระหว่าง ± 2 ซึ่งแสดงการแจกแจงที่เป็นปกติดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐฯ โดยรวม และในรายปัจจัย

| ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ | \bar{X} | S.D. | แปลผล | γ_1 | γ_2 |
|-----------------------------------|-------------|------------|------------|------------|------------|
| ปัจจัยด้านนโยบาย | 3.86 | .71 | มาก | -.51 | .69 |
| ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน | 3.69 | .80 | มาก | -.37 | 1.12 |
| ปัจจัยด้านภารกิจ | 3.74 | .76 | มาก | -1.04 | 1.33 |
| ปัจจัยด้านทรัพยากร | 3.48 | .79 | มาก | -.50 | .28 |
| ปัจจัยการสื่อสารในองค์การ | 3.51 | .77 | มาก | -.18 | .24 |
| ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย | 3.57 | .78 | มาก | -.21 | .29 |
| ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก | 3.72 | .81 | มาก | -.68 | .46 |
| ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ | 3.90 | .88 | มาก | 1.03 | 1.61 |
| ปัจจัยทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน | 3.74 | .76 | มาก | -.80 | 1.67 |
| ปัจจัยเครือข่ายความร่วมมือ | 3.71 | .91 | มาก | 1.82 | .40 |
| ปัจจัยค่านิยม/วัฒนธรรม | 3.81 | .74 | มาก | -.92 | 1.02 |
| ปัจจัยด้านผู้นำ | 3.95 | .82 | มาก | -1.08 | 1.13 |
| ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ โดยรวม | 3.64 | .64 | มาก | .31 | .70 |

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐ พบว่า ระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับองค์ประกอบจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 องค์ประกอบด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 องค์ประกอบด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 องค์ประกอบด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และสุดท้ายได้แก่ องค์ประกอบด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวมีค่าความเบ้ และความโด่งระหว่าง $+2$ ซึ่งแสดงการแจกแจงที่เป็นปกติ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลฯ

| องค์ประกอบการดำเนินงาน | \bar{X} | S.D. | แปลผล | γ_1 | γ_2 |
|------------------------|-----------|------|-------|------------|------------|
| หลักนิติธรรม | 3.87 | .62 | มาก | -.24 | .29 |
| หลักคุณธรรม | 3.88 | .71 | มาก | -.25 | .40 |
| หลักความโปร่งใส | 3.84 | .60 | มาก | -.03 | .89 |
| หลักการมีส่วนร่วม | 3.79 | .55 | มาก | -.96 | .33 |
| หลักความรับผิดชอบ | 3.90 | .47 | มาก | -.35 | .25 |
| หลักความคุ้มค่า | 3.90 | .51 | มาก | .76 | .47 |
| การขับเคลื่อนฯ โดยรวม | 3.86 | .72 | มาก | -.51 | .60 |

ผลการวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐ ซึ่งใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) พบว่า 1) ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้ง 12 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส โดยรวม เท่ากับ 0.85 ($R = 0.85$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัวแปรรวมกันมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก คือ ร้อยละ 85 2) ปัจจัยที่นำมาศึกษาวิจัยทั้ง 12 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวมเท่ากับ 0.72 ($R^2 = 0.72$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรหรือการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวมได้อย่างถูกต้องร้อยละ 72 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีจำนวน 5 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย (X_6 Beta = .30) (2) ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (X_2 Beta = .21) (3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (X_7 Beta = .18) (4) ปัจจัยด้านค่านิยม/วัฒนธรรม (X_{11} Beta = .18) และ (5) ปัจจัยด้านผู้นำ (X_{12} Beta = .14) ดังแสดงในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐ โดยรวม

| Model | $x_1 - x_{12}$ | Unstandardized | | Standardized | t | Sig. | |
|---|--------------------------------------|----------------|------|----------------|------|-------|-------|
| | | b | S.E. | β (Beta) | | | |
| a. Dependent Variable = $\hat{Y}_{รวม}$ | การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ | Constant | .46 | .09 | - | 4.75 | .00 |
| | | X_1 | .04 | .06 | .04 | .78 | 0.44 |
| | | X_2 | .20 | .06 | .21 | 3.20 | .00** |
| | R = .85 | X_3 | .09 | .06 | .08 | 1.60 | .11 |
| | R ² = .72 | X_4 | .06 | .05 | .05 | 1.07 | .29 |
| | R ² _{Adj.} = .71 | X_5 | .07 | .07 | .07 | 1.07 | .28 |
| | | X_6 | .25 | .04 | .30 | 5.57 | .00** |
| | | X_7 | .16 | .04 | .19 | 4.06 | .00** |
| | | X_8 | .03 | .04 | .03 | .72 | .47 |
| | | X_9 | .09 | .05 | .09 | 1.86 | .06 |
| | | X_{10} | .01 | .03 | .01 | .27 | .79 |
| | | X_{11} | .18 | .05 | .18 | 3.45 | .00** |
| | X_{12} | .13 | .03 | .14 | 3.89 | .00** | |

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย (X_6 Beta = .30) มีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป .30 หน่วย

ในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่เมื่อปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (X_2 Beta = .21) เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป .21 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และเมื่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (X_7 Beta = .19) มีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป .19 หน่วยในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ จากตารางที่ 6 สามารถสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นตรงในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ 1) สมการถดถอยรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Coefficient) มีดังนี้ $\hat{Y}_{รวม} = .46 + (.20X_2) + (.25X_8) + (.16X_7) + (.18X_{11}) + (.13X_{12})$ เมื่อ $\hat{Y}_{รวม}$ และ $\hat{Z}_{รวม}$ = การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐโดยรวม ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized) และรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized)

อภิปรายผล

ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวนทั้ง 12 ปัจจัยนั้น สามารถอภิปรายได้ดังนี้ 1) บุคลากรของกรมฯ มีความเห็นว่าผู้บังคับบัญชามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานเป็นอย่างดี บุคลากรในกรมฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของกรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้การดำเนินงานของกรม เช่น การจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวไม่สามารถเดินต่อไปได้ อีกทั้งในด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหาร กรมการท่องเที่ยวให้ความเห็นว่าคุณรู้ในงานของผู้บริหารอาจไม่สำคัญเท่าความสามารถในการบริหารงาน เช่น การใช้แรงจูงใจ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุ่มเททำงานให้ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การมีนโยบายปรับเปลี่ยนหมุนเวียนการทำงานในหน่วยงานในเวลาที่เหมาะสมไม่เร็วหรือนานเกินไป เช่น ในช่วงเวลา 2 ปี เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในการทำงานและเป็นการทำงานบุคลากรมีความสามารถในการทำงานที่หลากหลาย 2) บุคลากรของสามกรมฯ มีความเห็นว่า กรมฯ มีการกำหนดลำดับชั้นการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีลักษณะโครงสร้างองค์การที่ไม่ซับซ้อน มีกฎระเบียบและข้อบังคับในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการบรรลุเป้าหมาย มีการปรับโครงสร้างเพื่อทำงานให้สำเร็จตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลพัฒนาการบริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของ Edwards III (1980) ที่กล่าวว่า โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic Structure)

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการแบ่งส่วนงานขององค์การและมาตรฐานของระเบียบการปฏิบัติขององค์การอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุเมธ แสงนิมนวล (2557) เรื่องต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยซึ่งพบว่า การจัดโครงสร้างองค์การเป็นปัจจัยซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยเช่นกัน 3) บุคลากรในกรมทั้ง 6 กรม มีการตั้งเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน บุคลากรสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนดมีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน บุคลากรนำเอาผลการปฏิบัติงานมาพัฒนางานตนเองอยู่เสมอ บุคลากรปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนดเสมอ บุคลากรเข้าใจทิศทางและกลยุทธ์ของหน่วยงานอย่างชัดเจน บุคลากรได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองจากผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ 4) ทรัพยากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการเนื่องจากเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย ทรัพยากรนโยบายอาจรวมถึงเงินและสิ่งเสริมที่งบประมาณไว้ในแผนงาน ทรัพยากรเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพันธ์ หล่อตระกูล (2560) เรื่องรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ คือ ปัจจัยความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ (ทรัพยากร)

ระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส จากผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐที่พบว่าอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวนทั้ง 6 ด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะ 1) ผู้บริหารของทั้ง 6 กรมฯ ใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร เช่น การพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลักความสามารถและเป็นธรรม และมีการส่งเสริมให้บุคลากรมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวม ส่งเสริมการพัฒนาของผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับให้มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตผู้บริหารเป็นทั้งผู้นำทางความรู้และความคิด 2) บุคลากรปฏิบัติงานให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ผู้บริหารส่งเสริมให้หน่วยงานมีขีดสมรรถนะสูงและมีความเป็นมืออาชีพ ส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอันตรายจากการทุจริตในภาครัฐ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น ความเห็นของกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่มีการเตรียมความพร้อมด้านการสร้างนวัตกรรมในการสร้างวัฒนธรรมสุจริต โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการคุณธรรมและจริยธรรม และมีศูนย์คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อทำหน้าที่ในการเสริมสร้างข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมให้มีความรู้ความเข้าใจ

และปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการพลเรือนเพื่อให้การปฏิบัติราชการ มีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและร่วมสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน และการป้องกันการทุจริตจากทุกภาคส่วนในการกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกการเป็นข้าราชการที่ดี หน้าที่ของข้าราชการที่ดีเพื่อสร้างองค์กรใสสะอาด นอกจากนี้ยังมีกรแต่งตั้ง คณะกรรมการสวัสดิการของกรม เพื่อดูแลเรื่องสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าอย่างซื่อสัตย์สุจริต 3) มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่น การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันเสนอปัญหาและความต้องการอยู่เสมอ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมดำเนินการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ การสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมของประชาชน ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานมีความหลากหลายไม่ใช่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น โดยผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผลการศึกษาของ กัจจร อ่อนคำ, รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์, รณัน จุลชาติ และอภิวัฒน์ พลสยาม (2559) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน อำเภอ ตำนชุนทด จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนทั้งโดยรวมและในรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีจำนวน 5 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ 1) ผู้นำมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลัก ธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการดำเนินงานรวมถึงเป็นศูนย์รวมของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับผล การศึกษาของ ชยุต มรยาทตร์ และไชยา ยิ้มวิไล (2560) เรื่องการบริหารจัดการสถานีตำรวจตามหลักธรรมาภิบาลของหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาล ที่พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการสถานีตำรวจตามหลักธรรมาภิบาลของหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาล 2) วัฒนธรรมองค์กรในกรมมีวัฒนธรรมองค์กรคือ การผู้อาวุโส กับพี่น้อง เป็นพี่เป็นน้องกัน ไม่ถือตัว ทุกคนเท่ากันทำงานเหมือนกัน ปรึกษากันได้ตลอด ไม่มีการปิดกั้นการพบ ผู้บริหารเข้าพบได้ตลอด อีกเรื่องคือ การให้ความเคารพการนอนน้อม ให้เกียรติกัน แต่จะส่งเสริมให้กำลังใจ ทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการทำงาน พยายามให้ความรู้เรื่องกฎหมายใหม่ ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตติพงศ์ วิชัยสาร และวนิดา สุวรรณนิพนธ์ (2561) เรื่องความสำเร็จในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคอย่างยั่งยืน ซึ่งสรุปได้ว่า กระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการบริหาร

ราชการส่วนภูมิภาคอย่างยั่งยืน 3) บุคลากรของทั้งหกกรมฯ ไม่มีการต่อต้านหรือคัดค้านยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ กรมฯ ได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน/ดำเนินงานด้านต่าง ๆ จากประชาชนและจากผู้กำหนดนโยบาย 4) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะการสนับสนุนจากประชาชนผู้รับบริการสาธารณะและจากรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือนโยบายที่ไม่แน่นอนนั้นจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการดำเนินงานของกรม อีกทั้งกรมฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมการท่องเที่ยวและกรมกิจการผู้สูงอายุซึ่งมีแนวโน้มจะมีภาระงานมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ ในขณะที่สวนทางกับจำนวนบุคลากร ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการขับเคลื่อนนโยบายจึงสำคัญมาก และต้องสร้างกลไกการทำงานที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งมากขึ้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพันธ์ หล่อตระกูล (2560) เรื่องรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้อธิบายถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกในฐานะปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายด้านต่าง ๆ ไปปฏิบัติ โดยได้กำหนดขอบเขตของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกว่าประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ และรัฐกร กลิ่นอุบล (2551) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรือปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกนั้นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า หลักการมีส่วนร่วม แม้ว่าค่าเฉลี่ยจะอยู่ในระดับสูงแต่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น กรมฯ จึงควรดำเนินการให้มากขึ้น เช่น การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่น การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันเสนอปัญหาและความต้องการอยู่เสมอ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมดำเนินการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ การสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมของประชาชน เพิ่มความหลากหลายของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐ โดย

รวมมีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยด้านค่านิยม/วัฒนธรรม และปัจจัยด้านผู้นำ โดยพบว่าปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้คือ ปัจจัยด้านผู้นำ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก สำหรับปัจจัยด้านค่านิยม/วัฒนธรรมองค์กรของกรมฯ พบว่า มีส่วนผสมของวัฒนธรรมแบบระบอบราชการและการทำงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการทำงานเชิงรุกมากขึ้น โดยสร้างนวัตกรรมการทำงานร่วมกับภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาความท้าทายในประเด็นธรรมาภิบาลกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลเท่านั้น ดังนั้นจึงควรศึกษาการดำเนินงานของกระทรวง/กรมในยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ

2.2 การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเลือกกรมส่วนกลางเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงควรขยายและเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหน่วยงานในระดับจังหวัด/อำเภอ/ตำบล เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากมุมมองบุคลากรระดับพื้นที่

รายการอ้างอิง

- กำจร อ่อนคำ, รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์, รัตน์ จุลชาติ และอภิวัฒน์ พลสยาม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 2(2), 30-41.
- โกวิท กังสนันท์. (2552). ธรรมาภิบาลภาครัฐ : รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 7(1), 27-47.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชยุต มารยาทตร์ และไชยา ยี่มิวิไล. (2560). การบริหารจัดการสถานีตำรวจตามหลักธรรมาภิบาลของหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาล. *วารสารการบริหารปกครอง*, 6(1), 447-465.
- ฐิติพงศ์ วิชัยสาร และวนิดา สุวรรณนิพนธ์. (2561). ความสำเร็จในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 8(2), 238-248.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2546). ธรรมาภิบาล : หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 1(2), 1-18.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546, 9 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก, หน้า 1-16.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, หน้า 1-71.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542, 10 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง, หน้า 24-31.
- รัฐกร กลิ่นอุบล. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง*. ปริญญาานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิรินันท์ หล่อตระกูล. (2560). *รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมชาย น้อยคำ, นิคม เจียรจินดา และชัชวาลิต เลหาวิเชียร. (2559). ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพของเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 17(2), 38-47.
- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2556). *ยุทธศาสตร์ประเทศไทย (Thailand's Country Strategy)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทน, สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2560). *คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐประกาศผลการจัดอันดับ ITA 2560*. สืบค้นจาก http://www.pacc.go.th/index.php/home/view_content/45/2718 [2561, 10 ธันวาคม 2561].

◆ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การภาครัฐ ◆
ตามการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 (ฉบับเสนอสมานิติบัญญัติแห่งชาติ)*. สืบค้นได้จาก <http://www.thaigov.go.th/> [2561, 10 ธันวาคม] สุมธ แสงนิมมวล. (2557). *ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม.
- Edwards, G. C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington, DC: Congressional Quarterly Press.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G. and Buchner, A. (2007). G*Power 3: A Flexible Statistical Power Analysis Program for the Social, Behavioral, and Biomedical Sciences. *Behavior Research Methods*, 39 (3), 175-191.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed). United States of America: Pearson New International Edition.
-